

Notat

Til: Hovedutvalg for utdanning, Fylkesutvalget
Fra: Fylkeskommunedirektøren
Dato: 30.05.2024
Emne: Fremtidig skole- og tilbudsstruktur – tilleggsalternativer

Høring fremtidig skole- og tilbudsstruktur - tilleggsalternativer.

Fylkesutvalget fattet 30.04.24 vedtak om å sende flere alternativer til ny skole- og tilbudsstruktur ut på høring, i tillegg til de alternativene som ble lagt frem av fylkeskommunedirektøren. Tilleggsalternativene er beskrevet i fylkesutvalgets vedtak pkt. 4:

- *Skarnes vgs opprettholdes ved at ett eller flere tilbud på Øvrebyen eller Sentrum vgs flyttes, eller ett av skolestedene avvikles.*
- *Dokka vgs opprettholdes ved at ett eller flere tilbud på studiested Lena (Lena-Valle vgs), Raufoss vgs eller Gjøvik vgs flyttes, eller ett av skolestedene avvikles.*
- *Skolested Lom (Nord-Gudbrandsdal vgs) opprettholdes ved at ett eller flere tilbud på studiested Otta flyttes, eller skolestedet avvikles.*
- *Gausdal vgs opprettholdes ved at ett eller flere tilbud på Lillehammer vgs avd. Nord eller av. Sør flyttes, eller ett av skolestedene avvikles.*
- *Naturbruk ved Solør vgs opprettholdes ved at Jønsberg vgs avvikles. Øvrig tilbud på Jønsberg vgs flyttes til andre skoler i Hamarregionen, eller avvikles. Alternativet forutsetter at Solør vgs samles på skolested Våler. Alternativet innebærer også at det kan bli nødvendig å se på fordeling av fag på de tre gjenværende naturbruksskolene (Storsteigen, Solør og Lena-Valle).*

Det ble også fattet vedtak om at det skulle utarbeides et notat som beskrev konsekvensene av de ulike tilleggsalternativene nærmere.

I vurderingen av tilleggsalternativene er det tatt utgangspunkt i dagens tilgjengelige areal ved de skolene man ønsker å styrke gjennom å flytte utdanningstilbud til skolene. Det er også tatt utgangspunkt i hva som er gjennomførbart uten at det krever omfattende investeringer i nybygg/ombygginger og utstyr. Økonomiske og bygningsmessige konsekvenser samt konsekvenser for skoleskyss av de ulike alternativene er belyst i noen grad, men det har vært begrenset med tid og kapasitet til å utrede dette grundig.

Det er ikke gjort vurderinger av de personalmessige konsekvensene av å flytte utdanningstilbud mellom skoler. Det vises i den forbindelse til fylkeskommunedirektørens saksfremlegg, pkt.8. Det vil bli personalmessige konsekvenser av endringer i skole- og tilbudsstruktur. Hvor mange som blir berørt, og hvordan, er umulig å si før man vet hva som blir den endelige politiske beslutningen. For øvrig foregår det kontinuerlig tilpasning av bemanning til driftsmessig behov ved fylkeskommunens skoler, uavhengig av denne saken.

Flytting av tilbud mellom skoler - fra sentrale strøk til distrikt

Samtlige av tilleggsalternativene som ønskes nærmere belyst innebærer å flytte utdanningstilbud mellom skoler, og forslagene innebærer i stor grad å flytte utdanningstilbud fra større tettsteder/byer med stort elevtilfang, til distriktene hvor elevtilfanget er mindre.

Flytting av tilbud mellom skoler er omtalt i saksfremlegget fra fylkeskommunedirektøren – pkt. 7. Flytting av tilbud mellom skoler kan være et tiltak for å forsøke å motvirke sentralisering av tilbud og eller skoler. Slike flyttinger har vært forsøkt flere ganger tidligere i både Hedmark og Oppland, uten at man har oppnådd ønsket effekt. Erfaringsmessig prioriterer ofte ungdommene skole foran utdanningstilbud, og da hjelper det ikke å plassere populære tilbud på skoler som de ellers ikke ville valgt. I det utredningsarbeidet som ble lagt frem av fylkeskommunedirektøren har det derfor vært vurdert at det ikke er hensiktsmessig å flytte et tilbud fra en skole med høyt elevtilfang til en skole som trenger flere søkere. Erfaring viser at det da er stor risiko for at tilbudet først mister mange søkere og får mangelfull oppfylling, og til slutt ender med å måtte legges

ned. Konsekvensen er dermed at tilbudsviften i regionen blir mindre, noe som ikke er ønskelig.

Administrasjonen har gått nærmere inn på de ulike tilleggsalternativene og vurdert konsekvensene av disse. Gjennomgangen viser at det å avvikle et skolested eller en skole ikke vil være mulig i noen av tilleggsalternativene dersom man tar utgangspunkt i dagens arealer ved de skolene det er foreslått å flytte tilbud til. En avvikling av et skolested eller en skole, og flytting av disse tilbudene til de skolene som er foreslått, vil ha store økonomiske konsekvenser i form av økte kostnader til nybygg/større ombygginger.

Siden det ikke er kapasitet til å ta imot en hel skole eller et helt skolested ved de skolene man ønsker å flytte tilbud til, er det vurdert nærmere hva slags utdanningstilbud som kan være aktuelle å flytte mellom skoler. Det er viktig å påpeke at en ren flytting av utdanningstilbud mellom skoler ikke vil gi noen økonomiske besparelser, og vil i utgangspunktet heller ikke innebære noen tilpasning av skolestrukturen til at elevgrunnlaget reduseres. Dersom elevnedgangen blir like stor som forventet vil dette på sikt kunne føre til utarming av enkelte utdanningstilbud som til slutt må legges ned. En flytting av fagtilbud mellom skoler og splitting av fagmiljø vil gjøre at flere skoler får redusert sitt fagmiljø, og man risikerer at flere av skolene blir mindre robuste.

Nedenfor vil de enkelte tilleggsalternativene og konsekvenser av disse bli beskrevet nærmere.

Skarnes vgs opprettholdes – flytting av tilbud fra Øvrebyen vgs eller Sentrum vgs eller avvikling av ett av skolestedene:

Dagens tilbud ved Skarnes vgs

Skarnes vgs har inneværende skoleår 225 elevplasser. Skolen har pr i dag tilbud innenfor Bygg og anleggsteknikk, Elektro- og datateknologi, Frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign(FBIE), Studiespesialisering og Påbygg.

Innenfor Bygg- og anleggsteknikk har skolen inneværende skoleår to klasser på vg1- nivå og to klasser på vg2- nivå – innenfor henholdsvis tømrer og rørlegger. Kommende skoleår vil vg2 rørlegger ikke bli satt i gang på grunn av lave søkertall. Innenfor Elektro- og

datateknologi har skolen tilbud kun på vg1. Vg2 datateknologi og elektronikk var lyst ut, men blir ikke satt i gang på grunn av for få søkere. Da dette er andre året uten igangsetting, blir tilbudet heller ikke lyst ut på nytt i henhold til politisk vedtak. Innenfor FBIE har skolen inneværende skoleår tilbud kun på vg2. Skolen har en parallell innenfor studiespesialisering – til sammen 90 elevplasser. I tillegg har de påbygg med 30 plasser.

Kapasitet til å ta imot tilbud til Skarnes vgs

Skolen har mye ledig areal. Skarnes vgs. vil likevel ikke ha kapasitet til å ta imot en hel skole – enten Øvrebyen eller Sentrum vgs, uten at dette vil kreve nybygg/større ombygginger som vil ha store økonomiske konsekvenser.

Øvrebyen vgs. har pr i dag Studiespesialisering (ST), Idrettsfag og Salg, service og reiseliv – til sammen ca. 400 elevplasser. I et tenkt scenario hvor alle opplæringstilbudene ved Øvrebyen vgs. flyttes til Skarnes vgs., vil ikke Skarnes vgs. ha mulighet til å ta imot idrettsfag-tilbudet på grunn av mangel på hallkapasitet. Skarnes vgs. har ikke egen gymsal og leier i dag idrettshall av Sør-Odal kommune. Det vurderes at det ikke er hallkapasitet i området til å drifte et idrettsfagtilbud. Ved en flytting av idrettsfag fra Øvrebyen vgs. til Skarnes vgs. må man også påregne at flere elever vil søke seg til NTG Kongsvinger.

Faglig sett vurderes det også som uheldig å flytte deler av ST-tilbudet fra Øvrebyen vgs til Skarnes vgs. for å styrke Skarnes vgs. Dersom dette gjøres vil det innebære at fagmiljø og fagtilbud på Øvrebyen svekkes betydelig. Man må i tillegg begrense elevinntaket på Øvrebyen til tross for et større søkertilfang for å kunne fylle opp to paralleller ved Skarnes vgs.. Dette vil blant annet medføre at søkerne med svakest karakterpoengsum styres til Skarnes vgs.. I ytterste konsekvens kan dette få en negativ innvirkning på søkningen til studiespesialisering i en region som fra før har et lavt utdanningsnivå.

Sentrum vgs. har tilbud innenfor seks yrkesfaglige og to studieforberedende utdanningsprogram. I tillegg har skolen også tilbud med 3-årige opplæringsløp innenfor Helse- og oppvekstfag som gir studiekompetanse.

Innenfor utdanningsprogrammet for Elektro og datateknologi har skolen to klasser på vg1 og to klasser på vg2 (innenfor Automatisering og Elenergi og ekom). Automatisering tilbys også med en klasse på Vg3-nivå. Det er nylig gjort betydelige investeringer på skolen for å

få til et godt tilbud innenfor dette faget, som bedriftene i regionen trenger rekruttering til. Skarnes vgs. har ingen av disse variantene på vg2, og det vil kreve større investeringer dersom disse tilbudene skal flyttes.

Innenfor Helse- og oppvekstfag har Sentrum vgs tre klasser, samt tre klasser innenfor SK-varianten som gir studiekompetanse etter tre år i skole. Til sammen seks klasser på vg1. På vg2 har skolen tilbud innenfor barne- og ungdomsarbeider og helsearbeider, med hhv. en og to klasser, i tillegg til tre klasser innenfor SK-varianten. Skolen har bygd opp et sterkt fagmiljø innenfor dette utdanningsprogrammet, og det er vanskelig å forutse hvordan søkningen til tilbudene og personalsituasjonen vil bli ved en eventuell flytting av tilbudet til Skarnes. En større nedgang i elevtallet innenfor dette utdanningsprogrammet vil være kritisk med tanke på det store behovet for arbeidskraft innenfor helsesektoren i årene framover.

Videre har Sentrum vgs tilbud innenfor utdanningsprogrammet for IT og medieproduksjon, med en klasse på vg1 og en klasse på vg2 (informasjonsteknologi). Dette er et sårbart tilbud med tanke på variasjon i søkermønsteret. Det er stor risiko å flytte dette til Skarnes, da mulighetene for at tilbudet blir lagt ned er stor.

Restaurant og matfag er et godt etablert utdanningsprogram på Sentrum vgs, som vil være krevende å flytte til en skole som ikke har hatt tilsvarende tilbud. Det vil i så fall innebære større investeringer i lokaliteter og utstyr. Det kan også nevnes at søkertilfanget til dette utdanningsprogrammet har vært utfordrende de senere årene, og en eventuell flytting til Skarnes vgs. vil kunne medføre at tilbudet vil forsvinne helt fra regionen.

Sentrum har også tilbud innenfor Teknologi og industrifag, med inntil fire klasser på vg1 og to klasser på vg2. Dette er også et utdanningsprogram som krever spesielle lokaliteter med verksteder og mye utstyr. Å flytte dette tilbudet til Skarnes vgs. innebærer store investeringsutgifter.

Når det gjelder de studieforbereidende utdanningsprogrammene, tilbyr Sentrum vgs i dag Kunst, design og arkitektur og Medier og kommunikasjon. Dette er tre-årige opplæringstilbud med til sammen 180 elevplasser. Kunst, design og arkitektur har forholdsvis lav oppfylling på grunn av manglende elev- og søkergrunnlag i regionen. Dette gjelder også for Medier- og kommunikasjon, selv om årets søkertall til vg1 er bra. Å flytte

noen av disse tilbudene til Skarnes vgs, vil sannsynligvis medføre enda lavere søkertall og at tilbudet kan bli borte fra regionen.

Vurdering

Alternativ 1:

For å styrke Skarnes vgs. er en mulighet å flytte Salg, service og reiseliv (SSR) fra Øvrebyen vgs. til Skarnes vgs. SSR er det eneste yrkesfagtilbudet Øvrebyen har, og skolen innfrir ikke kriteriesettet innenfor yrkesfag. SSR er et sårbart tilbud som i fylkeskommunedirektørens saksfremlegg var foreslått flyttet fra Øvrebyen vgs. til Sentrum vgs. Det er usikkert hvordan en flytting av tilbudet til Skarnes vgs vil slå ut med tanke på sårbarhet i elevtilfang.

I tillegg kan det vurderes å flytte Frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign (FBIE) fra Sentrum vgs. til Skarnes vgs. Pr i dag har Sentrum vgs. tilbud innenfor FBIE vg1, mens Skarnes vgs. har tilbud innenfor FBIE Vg2. FBIE-tilbudet i regionen vil da bli samlet på Skarnes vgs. For å sikre et størst mulig fagmiljø ved Skarnes vgs. foreslås det videre at Skarnes vgs. beholder tilbudet innenfor studiespesialisering, selv om kriteriesettet ikke oppfylles.

Alternativ 2:

Det kan vurderes å flytte tilbudet innenfor Helse- og oppvekstfag (HO) fra Sentrum vgs. til Skarnes vgs. HO har ca. 220 elevplasser ved Sentrum vgs. Søkningen til tilbudet har vært stabil over tid. Som nevnt har skolen bygd opp et sterkt fagmiljø innenfor dette utdanningsprogrammet, og det er vanskelig å forutse hvordan søkningen til tilbudene og personalsituasjonen vil bli ved en eventuell flytting av tilbudet til Skarnes. En større nedgang i elevtallet innenfor dette utdanningsprogrammet vil være kritisk med tanke på det store behovet for arbeidskraft innenfor helsesektoren i årene framover. Skarnes vgs vil ha kapasitet til å ta imot dette tilbudet, men det må påregnes noen ombygginger og utstyr. En flytting av tilbudet fra Sentrum vgs vil innebære en betydelig svekkelse av Sentrum vgs som vil miste ca. 35 % av dagens elevplasser.

Økonomiske og bygningsmessige konsekvenser ved flytting av tilbud til Skarnes vgs.

En nedleggelse av Øvrebyen eller Sentrum videregående skole vil medføre betydelige bygningsmessige investeringer ved Skarnes videregående skole og få store økonomiske konsekvenser.

For de tilbudene som vurderes flyttet i alternativ 1; Salg, service og reiseliv og Frisør, blomster, interiør og eksponeringsdesign, så er det tilgjengelig lokaler på Skarnes vgs. Det vil være behov for mindre tekniske ombygginger ved Skarnes vgs.

Dersom Helse – og oppvekstfag flyttes fra Sentrum vgs. til Skarnes vgs. vil det kreve noe ombygging og nytt utstyr.

Ved å opprettholde tre skoler i Kongsvinger-regionen mister man muligheten til å få innsparing gjennom å drifte færre skolesteder.

Skoleskyss.

En flytting av studietilbud fra Kongsvinger til Skarnes vil medføre at flere elever må skysses til Skarnes og utgiftene til skoleskyss øker. Dette er hvis elevene velger utdanningstilbud fremfor skole, og «blir med over» fra Sentrum vgs. og Øvrebyen vgs. til Skarnes vgs.

Hvor stor økningen av skysskostnadene vil bli, er vanskelig å estimere. Dette avhenger av hvor mange elever som trenger transport fra Kongsvinger-området til Skarnes vgs. Noen elever vil i dette alternativet også få kortere reisevei.

Alternativet er vurdert til å ha middels konsekvens ift økte skysskostnader (-). Dersom flytting av studietilbud medfører økt elevtransport kan bussoperatørene få flere deltskift/deltidsstillinger.

Dokka vgs opprettholdes – flytting av tilbud fra studiested Lena, Raufoss vgs eller Gjøvik vgs:

Dagens tilbud ved Dokka vgs

Dokka vgs. har inneværende skoleår 282 elevplasser fordelt på Studiespesialisering, Påbygg, Bygg- og anleggsteknikk, Elektro- og datateknologi, Helse- og oppvekstfag og Teknologi- og industrifag.

Innenfor Bygg- og anleggsteknikk, Elektro- og datateknologi og Teknologi- og industrifag har skolen inneværende skoleår en klasse på vg1- nivå og en klasse på vg2- nivå.

Innenfor Helse- og oppvekstfag har skolen 2 klasser på henholdsvis vg1 og vg2.

Skolen har en parallell innenfor Studiespesialisering – til sammen 90 elevplasser. I tillegg har de Påbygg med 30 plasser.

Kapasitet til å ta imot tilbud ved Dokka vgs

Gjøvik vgs. har inneværende skoleår 1160 elevplasser, Raufoss vgs. har 474 elevplasser og skolested Lena har 464 elevplasser.

Dokka vgs. vil ikke ha kapasitet til å ta imot et helt skolested/en skole innenfor dagens arealer ved skolen. Avvikling av ett av skolestedene og flytting av utdanningstilbudene til Dokka vgs. vil kreve nybygg/større ombygginger, noe som vil ha store økonomiske konsekvenser.

Dersom man tar utgangspunkt i de utdanningstilbudene Dokka vgs. har innenfor yrkesfag i dag, vil det ikke være kapasitet på Dokka vgs. innenfor dagens arealer til å flytte et helt utdanningstilbud fra Raufoss vgs., Gjøvik vgs. eller skolested Lena for å styrke Dokka vgs.

Dokka vgs. har pr i dag en klasse på henholdsvis vg1 og vg2 innenfor Bygg- og anleggsteknikk. Det vurderes som mulig at skolen kan å ta imot en parallell til innenfor dette utdanningsprogrammet. Gjøvik vgs. vil kommende skoleår ha fire klasser på Vg1 Bygg- og anleggsteknikk og tre klasser på vg2. Lena -Valle vgs har som den eneste skolen i Innlandet tilbud innenfor vg2 Anleggsgartner som er et tilbud innenfor Bygg- og anleggsteknikk. Tilbudet var tidligere en del av utdanningsprogrammet for Naturbruk og er fysisk plassert på skolested Valle. Det anses derfor ikke relevant å vurdere flytting av dette, jfr. fylkesutvalgets vedtak som var knyttet til skolested Lena.

Dokka vgs har tilbud innenfor Elektro- og datateknologi med en klasse på hvert trinn. Skolen vurderer at det ikke er kapasitet innenfor dagens arealer til å utvide dette tilbudet. I tillegg til Dokka, har Raufoss vgs. tilbud innenfor elektro- og datateknologi i denne regionen, med to klasser på hver trinn (vg1 – vg3).

Dokka vgs. har også tilbud innenfor Teknologi- og industrifag, og det vurderes at man har kapasitet til å øke til to paralleller på hvert trinn. Av øvrige skoler i regionen er det Raufoss vgs. og Lena-Valle vgs. som har tilbud innenfor dette utdanningsprogrammet. Raufoss vgs. har inneværende skoleår tre klasser på hver trinn, mens Lena- Valle vgs. har to klasser på vg1 og fire klasser på vg2. Raufoss har i tillegg et 4-årig opplæringstilbud innenfor industriteknologi som gir både yrkes- og studiekompetanse (tidligere benevnt som TAF-tilbud). På grunn av utvidelsen knyttet til Nammo anbefales det ikke å flytte dette utdanningstilbudet fra Raufoss vgs. og Lena- Valle vgs. til Dokka vgs.

Dokka vgs. har tilbud innenfor Helse- og oppvekstfag med to klasser både på vg1 og vg2. Det vurderes at det ikke er kapasitet ved skolen til å utvide dette tilbudet. Alle skolene i regionen gir tilbud innenfor Helse- og oppvekstfag.

Innenfor studieforbereende utdanningsprogram har Gjøvik vgs. Kunst, design og arkitektur, Medier og kommunikasjon og Musikk, dans, drama i tillegg til Studiespesialisering og International baccalaureate (IB). Med unntak av Studiespesialisering og IB, er tilbudene sårbare med tanke på lave søkertall, selv på et sted med stort elevtilfang. Erfaringsvis vil flere av disse tilbudene kunne få enda lavere søkertall ved å flytte de til en skole i distrikt. Det vurderes derfor å være stor risiko å flytte noen av disse tilbudene fra Gjøvik vgs. til Dokka vgs.

Skolested Lena har samme tilbud som Dokka, med unntak av Idrettsfag. Skolestedet har to paralleller på Idrettsfag, og det vil være en svekkelse for skolens fagmiljø å redusere dette tilbudet. Likevel er det en mulighet med tanke på at Dokka vgs. både har klasseromskapasitet og god tilgang til idrettshall/idrettsanlegg.

Vurdering

Som nevnt tidligere har ikke Dokka kapasitet til å ta imot et helt utdanningsprogram fra noen av de andre skolene i regionen innenfor de utdanningsprogrammene skolen har i

dag. I vurderingen av hvilke utdanningstilbud som kan være aktuelle å flytte til Dokka er det tatt utgangspunkt i at man bør flytte tilbud som har god søkning, jfr. tidligere erfaringer med å flytte utdanningstilbud til mindre steder. For å styrke Dokka vgs. kan en mulighet være å flytte en parallell med Idrettsfag fra skolested Lena til Dokka. Dette utgjør 90 elevplasser. Skolested Lena har pr i dag to paralleller innenfor Idrettsfag og de vil fortsatt ha tilbud innenfor idrettsfag, men fagmiljøet vil i en slik løsning svekkes. Dokka vil ha kapasitet til å ta imot idrettsfagtilbud og vil ha tilgang til idrettshall og fasiliteter for å drifte et slikt tilbud. Dersom Dokka tilføres idrettsfag, kan det være en risiko at skolen får færre elever som velger studiespesialisering og/eller yrkesfaglige utdanningsprogram.

Økonomiske og bygningsmessige konsekvenser ved flytting av tilbud til Dokka vgs.

En nedleggelse av Lena Valle videregående skole, Gjøvik videregående skole eller Raufoss videregående skole vil medføre betydelige bygningsmessige investeringer på Dokka videregående skole og få store økonomiske konsekvenser.

Det er plass på Dokka vgs. til å ta imot en parallell innen Idrettsfag uten at dette krever ombygging. Det er også tilgang på idrettshall og fasiliteter som må leies, som vil være en kostnad utover det som foreligger i dag.

Ved å opprettholde alle skolene i regionen får man ikke innsparingen som ligger i å samle skoletilbudet på færre skoler.

Skoleskyss

Sammenlignet med i dag vil det bli flere elever som blir avhengige av skoleskyss. Dette vil føre til økte kostnader for fylkeskommunen. Det er lange avstander fra mange områder. Alternativet er gradert til å ha middels konsekvens ift økte skysskostnader (--). Dersom flytting av studietilbud medfører økt elevtransport kan bussoperatørene få flere deltskift/deltidsstillinger.

Gausdal vgs. opprettholdes – flytting av tilbud fra Lillehammer vgs. eller avvikling av ett av skolestedene.

Dagens tilbud ved Gausdal vgs

Gausdal vgs har inneværende skoleår 270 elevplasser fordelt på Studiespesialisering og Idrettsfag. Det er flest elever ved idrettsfag med to paralleller på hvert trinn – til sammen 180 elevplasser. Innenfor Studiespesialisering er det en klasse på hver trinn.

Kapasitet til å ta imot tilbud ved Gausdal vgs

Skolen har innenfor dagens arealer kapasitet til 450 elever.

Gausdal vgs. vil ikke ha kapasitet til å ta imot et helt skolested - enten Lillehammer avd. nord eller avd. sør. Lillehammer avd. nord har kommende skoleår ca. 530 elevplasser, mens Lillehammer avd. sør har ca. 650 elevplasser. Avvikling av ett av skolestedene og flytting av tilbudene til Gausdal vil kreve nybygg/større ombygginger, noe som vil ha store økonomiske konsekvenser. Siden forventet elevtallsnedgang i regionen er relativt liten, er det heller ikke realistisk å se for seg at man avvikler ett eller flere tilbud ved ett av skolestedene og flytter øvrige utdanningstilbud til Gausdal vgs.

I vurderingen av hvilke utdanningstilbud som kan være aktuelle å flytte til Gausdal vgs. er det tatt utgangspunkt i at Gausdal vgs. ikke har areal for plasskrevende yrkesfag som f.eks. krever verksted eller kjøkken, og at det vil være kostbart å bygge om.

Jfr. tidligere erfaringer rundt flytting av skoletilbud fra by til distrikt, anbefales det ikke å flytte utdanningsprogram som i dag har relativt lite omfang og lave søkertall til Gausdal vgs. IT og medieproduksjon (IM), Restaurant og matfag (RM) og Salg, service og reiseliv (SSR) er eksempel på slike utdanningsprogram. Gausdal vgs hadde tidligere tilbud innenfor IKT servicefag som ble lagt ned pga. lav søkning. Skolen har også tidligere hatt tilbud innenfor RM.

Vurdering

I fylkeskommunedirektørens forslag er Gausdal vgs. foreslått styrket i alternativ 1 og 2 ved at man flytter to påbyggklasser fra Lillehammer nord til Gausdal vgs. Det kan vurderes at ytterligere en påbyggklasse flyttes fra Lillehammer vgs til Gausdal vgs, det vil til

sammen utgjøre ca. 100 elevplasser. En slik flytting vil styrke fagmiljøet i Gausdal, og vil styrke programfagtilbudet innenfor Studiespesialisering (ST). Det er flere forhold som taler for at det kan være lettere og lykkes med en flytting av påbygg til Gausdal vgs sammenliknet med andre utdanningsprogram. Elever som går påbygg er eldre enn elever som går i ordinær videregående opplæring. Påbygg er et ettårig/halvårig studie noe som kan gjøre det lettere å motivere seg for lengre reisevei. I tidligere Hedmark flyttet man for noen år tilbake påbygg-klasser fra Hamar katedralskole til Jønsberg vgs. Dette har fungert bra. Dersom påbygg-klassene flyttes fra Lillehammer avd. nord vil dette svekke det faglige miljøet knyttet til fellesfag ved dette skolestedet.

Basert på kapasitet i dagens arealer ved Gausdal vgs., kan et annet alternativ være å flytte Helse- og oppvekstfag (HO) fra Lillehammer vgs. til Gausdal vgs. Lillehammer vgs. har til sammen ca. 170 elevplasser innenfor HO. Gausdal vgs. vil ha kapasitet til å ta imot dette tilbudet, men det vil kreve noe ombygging og utstyr. Jfr. avsnittet over er det en risiko ved å flytte tilbudet til Gausdal at tilbudet får færre søkere. Det vil være kritisk med tanke på det store behovet for arbeidskraft innenfor denne sektoren.

Økonomiske og bygningsmessige konsekvenser ved flytting av tilbud til Gausdal vgs

En nedleggelse av Lillehammer videregående skole avdeling Nord eller avdeling Sør vil medføre betydelige bygningsmessige investeringer på Gausdal videregående skole og få store økonomiske konsekvenser.

En flytting av påbyggklasser fra Lillehammer vgs. avd. nord krever ikke ombygging ved Gausdal vgs.

Flytting av Helse – og oppvekstfag fra Lillehammer til Gausdal vil kreve ombygging og nytt utstyr.

Ved å opprettholde alle skolene i regionen får man ikke innsparingen som ligger i å samle skoletilbudet på færre skoler.

Skoleskyss

Mange elever skysses fra Lillehammer til Gausdal i dag, med en økning av elever som skal skysses til Gausdal vgs. fra Lillehammer vil dette gi økte skysskostnader. Alternativet er gradert til å ha middels konsekvens ift økte skysskostnader. Dersom flytting av

studietilbud medfører økt elevtransport kan bussoperatørene få flere deltskift/deltidsstillinger.

Skolested Lom opprettholdes – flytting av tilbud fra skolested Otta eller avvikling av skolested Otta

Dagens tilbud ved skolested Lom

Skolested Lom har tilbud innenfor Bygg- og anleggsteknikk og Studiespesialisering med til sammen 120 elevplasser. Innenfor Studiespesialisering er det en klasse på hvert trinn – til sammen 90 elevplasser. Bygg- og anleggsteknikk har en klasse på vg1 og en klasse på vg2. Avdeling for byggfag holder til i fylkeskommunale lokaler, mens skolen leier undervisningsrom og idrettshall av kommunen for elevene som går på studiespesialisering.

Kapasitet til å ta imot tilbud ved skolested Lom

Skolested Lom vil ikke ha kapasitet til å ta imot alle tilbudene fra skolested Otta.

Med utgangspunkt i dagens arealer er det ikke plass ved skolested Lom til å ta imot noen utdanningstilbud fra skolested Otta. Lokalene studiespesialisering disponerer er i utgangspunktet trange for dagens drift, og det er ingen muligheter til å øke kapasiteten.

I lokalene til byggfag er det heller ikke mulig å ta imot nye utdanningsprogram innenfor dagens arealer. En eventuell flytting av utdanningsprogram vil kreve nybygg og vil ha store økonomiske konsekvenser. Det vil også være utfordrende med tanke på tilgjengelig tomteareal.

Det bør også påpekes at dersom utdanningstilbud flyttes fra skolested Otta til Lom er det lite sannsynlig at elever fra Dovre, Sel og Lesja kommuner som i dag søker til skolested Otta, vil søke seg til Lom. De vil ut fra geografi mest sannsynlig heller søke skoleplass ved Vinstra vgs. Det samme gjelder elever fra Sør-Fron og Nord-Fron som i dag går på idrettsfag ved skolested Otta. Disse elevene vil trolig heller søke idrettsfag ved Gausdal vgs.

Økonomiske og bygningsmessige konsekvenser ved flytting av tilbud til skolested Lom

En nedleggelse av skolested Otta vil medføre betydelige påbygg på skolested Lom og få store økonomiske konsekvenser. Det er ikke plass til påbygg på egen tomt i Lom.

Skolested Lom har ikke kapasitet til å ta imot utdanningstilbud fra skolested Otta slik at dette vil medføre store leiekostnader eller investeringskostnader.

Ved å opprettholde alle skolestedene ved Nord-Gudbrandsdal vgs. får man ikke innsparingen som ligger i å samle skoletilbudet på færre skoler.

Skoleskyss

Dersom tilbud flyttes fra skolested Otta til skolested Lom vil det bli økte kostnader til skoleskyss. Logistikken med skoleskyss for elever i Nord-Gudbrandsdalen blir langt mer utfordrende dersom det må etableres skoleskyss fra de fleste steder til ytterkanten av regionen. Otta er et mer naturlig reisemål også for ordinær kollektivtrafikkreisende, som f.eks. arbeidsreiser, reiser til/fra tog eller til/fra helsetilbud. Dersom flytting av studietilbud medfører økt elevtransport kan bussoperatørene få flere deltskift/deltidsstillinger.

Naturbruk ved Solør vgs. opprettholdes ved at Jønsberg vgs. avvikles

Dagens tilbud ved Jønsberg vgs

Jønsberg er Norges eldste landbruksskole, og ble etablert i 1847. Jønsberg driver rundt 1200 daa dyrket mark og vel 10 000 daa skog og utmark. Jordbruksarealet ligger rundt skolen og skogteigene er i Stange, Elverum og Trysil.

Jønsberg vgs. har pr. i dag tilbud innenfor Naturbruk, Teknologi- og industrifag og Påbygg. Skolen har inneværende skoleår 209 elever og en oppfyllingsgrad på 80,7 %. Forventet elevnedgang i Hamarregionen er på 8% fra 2023 til 2038.

Innenfor Naturbruk har skolen fire klasser på vg1-nivå (60 plasser) og 3 klasser på vg2-nivå innenfor Landbruk og gartneri (45 plasser). I tillegg har de Vg3 Landbruk (agronomutdanning) med 30 plasser. Jønsberg har også landbrukskurs for voksne (voksenagronom) med 30 elevplasser. Søkningen til Naturbruk ved Jønsberg har vært stabil over tid.

Innenfor Teknologi- og industrifag (TIF) har skolen to klasser på vg1-nivå (30 plasser) og 1 klasse med Vg2 Arbeidsmaskiner. Sistnevnte tilbud ble etablert på Jønsberg i forbindelse med utbyggingen av Hamar katedralskole. Begrunnelsen for plasseringen er at dette tilbudet innebærer reparasjon av store landbruksmaskiner, som både krever ekstra plass i verkstedlokalene og ellers utenfor skolen. I 2013 ble også Vg1 Teknologi- og industrifag etablert ved skolen.

I tillegg har skolen 3 påbyggklasser med til sammen 90 plasser.

Jønsberg har i samarbeid med Fagskolen i Innlandet også opprettet fagskoletilbudet Dyreassisterte aktiviteter, et tilbud som krever tilgang på lokaler og læringsarenaer med dyr.

Jønsberg har i tillegg til opplæring på dyrestell og plantedyrking, også opplæring på skog.

Kapasitet ved avvikling

Dersom Jønsberg vgs avvikles foreslås det at tilbudet innenfor påbygg flyttes til Stange vgs. Stange vgs har tidligere hatt to paralleller innenfor studiespesialisering og vil ha kapasitet til å ta imot påbygg-klassene fra Jønsberg.

TIF- tilbudet ved Jønsberg kan delvis flyttes til Hamar katedralskole, som vil ha kapasitet til å ta imot en parallell på henholdsvis vg1 og vg2. Ringsaker vgs har også tilbud innenfor TIF. Jønsberg har pr. i dag to klasser på vg1, så omfanget av utdanningstilbudet i regionen vil bli noe mindre i en overgangsperiode dersom Jønsberg avvikles, men vurdert opp mot forventet elevtallsnedgang vil dette være håndterbart. Hamar katedralskole eller Ringsaker vgs har ikke egnede lokaler eller areal til å overta Vg2 Arbeidsmaskiner. En nedleggelse av Jønsberg innebærer at det ikke lenger vil være et tilbud innenfor Vg2 Arbeidsmaskiner i Hamar-regionen, og innebærer en reduksjon av dette utdanningstilbudet i Innlandet som helhet. Dersom tilbudet skal reetableres ved f.eks. Ringsaker vgs, vil dette kreve større bygningsmessige tilpasninger.

Mange elever ved Jønsberg søker seg dit på grunn av spesiell interesse for dyr. Elever som går naturbruk må ha opplæring om ulike dyreslag, da mange skal ta over eller jobbe på gårder med dyreproduksjon og planteproduksjon. Dette er en viktig del av naturbruksutdanninga innenfor landbruksretningen. Flere læreplanmål innenfor Naturbruk legger opp til en bredde innenfor plante- og dyreproduksjon som Jønsberg har mulighet til å gi. Dette vil ikke kunne erstattes ved å bare ha opplæring innenfor skogbruk, slik Solør vgs. har. Solør vgs har ikke tilsvarende utdanningstilbud som på Jønsberg vgs, og det vil være utfordrende å opprette dette ved Solør vgs, på grunn av mangel på driftsbygninger og jordbruksarealer.

Lena -Valle vgs har også utdanning innenfor landbruk og dyr, og foreløpige vurderinger tilsier at Lena-Valle har kapasitet til å utvide sitt tilbud innenfor Naturbruk, som en delvis erstatning for det tilbudet Jønsberg har. Det vil imidlertid kreve bygningsmessige tilpasninger, og må utredes videre i høringsperioden.

En nedleggelse av Naturbruk ved Jønsberg vil sannsynligvis føre til en neddimensjonering av det totale utdanningstilbudet innenfor landbruk og dyr i Innlandet fylkeskommune. Av dagens elever ved Jønsberg vgs. er det ca. 165 elever som er hjemmehørende i Hamar-regionen. Ved en nedleggelse av tilbudet ved Jønsberg vgs, vil det bli økt press på gjenværende utdanningstilbud i regionen. Erfaringer med elevenes søkemønster tilsier at flertallet av elevene sannsynligvis vil søke seg til andre tilbud i Hamar-regionen i stedet for å søke Naturbruk ved de andre skolene. Se også saksframlegget pkt. 7.

Hedmarken er et av de største landbruksområdene i landet, og det har vært ansett som

viktig at regionen har en naturbruksskole der elevene får opplæring i dyre- og planteproduksjon.

Økonomiske og bygningsmessige konsekvenser ved avvikling av Jønsberg vgs

Skolen består av mange bygg fra slutten av 1800-tallet fram til i dag. En seter hører inn under skolen. Fjøset ble bygget nytt i 2007 etter at det gamle fjøset brant. Undervisningsbygget ble renoverert i 2023. Drivhus ble bygget nytt i 2022. Internat ble totalrenoverert i 2018.

En kartlegging av skoleanlegget konkluderer med at det er vesentlige oppgraderingsbehov for enkelte andre deler av bygningsmassen, f.eks. grisefjøs. Bygningsmassen som benyttes i dag er godt egnet til formålet.

Gårdsbruk kan ansees som attraktive og det vurderes at det kan selges på eiendomsmarkedet. Deler av eiendommen anses å være lett omsettelig.

Driftsmessig vil det bli besparelser ved å drifte færre skolesteder, sammenlignet med dagens situasjon.

Tilbudet på Sønsterud og Jønsberg er ikke sammenlignbare, selv om de begge har tilbud innenfor naturbruk. Innenfor naturbruk utdanner Jønsberg vgs. agronomer, mens Sønsterud sitt tilbud rettes mot skogbruk. På Jønsberg er det flere driftsbygninger, store jordbruksområder og maskinpark tilhørende skolens tilbud.

En erstatning av tilbudet på Jønsberg på Solør vgs. avdeling Våler er ikke realistisk. Investeringer i nye driftsbygninger, kjøp av nødvendige jordbruksarealer mv. anses ikke som gjennomførbart.

Avvikling av skolested Sønsterud – flytting til skolested Våler

Skolested Sønsterud har tilbud innen Naturbruk og Påbygg, og har i dag ca. 50 elever innenfor Naturbruk og 28 elever på Påbygg. Sønsterud har i tillegg internat.

Skolested Sønsterud har ikke egen skog, men leier skog av Åsnes kommuneskoger. Skolen har også hogstoppdrag fra ulike andre aktører. Avstanden mellom Sønsterud og Våler er ca. 2 mil, og en flytting av Sønsterud til Våler vil ikke ha stor praktisk betydning med tanke på tilgang til skogsareal i undervisningen.

Skolested Våler vurderes å ha kapasitet til å ta imot tilbudet fra Sønsterud. Det kan være behov for noe ombygging, og dette må utredes videre i høringsperioden. Skolested Våler har ikke internat og det bør derfor vurderes hvorvidt det skal bygges nytt internat på Våler. Fra før har skolested Våler flere landslinjetilbud som trekker til seg søkere fra hele landet, som også har behov for hybel eller internatplass.

Økonomiske og bygningsmessige konsekvenser ved avvikling av Sønsterud med flytting til Våler

Skolested Sønsterud ble bygget i 1961 med administrasjonsbygg og internat, og senere utvidet med verkstedbygg. En kartlegging av bygningsmassen konkluderer med at det er behov for vesentlig oppgradering av store deler av bygningsmassen. Skolebyggene vurderes som egnet for formålet, men fremstår som lite tidsmessig og har mange nivåforskjeller.

Ved flytting av tilbudet fra Sønsterud til Våler vil det medføre noen mindre bygningsmessige tilpasninger ved skolen, bl.a. lærerarbeidsplasser samt lager- og garasjeanlegg.

Det vil medføre betydelige investeringskostnader å bygge et eventuelt nytt internat på Våler som erstatning for dagens internat på Sønsterud.

Driftsmessig vil det bli besparelser ved å drifte færre skolesteder, sammenlignet med dagens situasjon. Det vises for øvrig til saksframlegget pkt. 11.2.

Det er sannsynlig at eiendommen vil være vanskelig omsettelig i markedet. Det må tas høyde for ombygging og nybygg for skoleanlegg hvor elever flyttes til, for eksempel et nytt internat på Våler.

Skoleskyss

Om det blir økte kostnader til skoleskyss, er vanskelig å estimere. Det er relativt få elever og hvorvidt de trenger skoleskyss avhenger av hvor de bor og hvilken skole de søker seg til. Alternativet er derfor vurdert å ha en ubetydelig konsekvens knyttet til skoleskyss.